

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej ... K 84—
za pol leta ... » 42—
za četrt leta ... » 21—
za en mesec ... » 7—
za izposojnino celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto ... K 15—
za izposojnino ... » 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettirtsta (33 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat ... po K 1-20
uračni razpisi ... po K 1-40
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 4—
Poslano:
Enostopna pettirtsta K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/II.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. Št. 323.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politne hrane.
Ljubljanske št. 650 na naročilo in št. 349 na oglas.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7583.

Vseučilišče v Ljubljani.

(Iz vseučiliške komisije.)

Dne 11. t. m. je v dež. dvorcu imela vseučiliška komisija svojo XX. sejo, katere so se udeležili tudi vsi novoimenovani vseučiliški profesorji razun onih treh, ki so zaposleni v Parizu na mirovni konferenci, in enega, ki še biva v Pragi. To sejo je otvoril predsednik dr. D. Majaron z naslednjim nagovorom:

... V posebno čast si pa štejem, da morem danes pozdraviti nanovo imenovane gg. vseučiliške profesorje. Veseli smo bili, ko je Narodno predstavništvo sprejelo zakon o vseučilišču v Ljubljani, veseli, ko smo doznali, da je ta zakon od kralja potrjen in službeno obnarodovan, a najbolj smo se razveselili ob vesti, da je izvršeno imenovanje prvih profesorjev za naše vseučilišče. Zakaj tako je beseda meso postala, s tem v resnici stopa v vidno življenje našega naroda stari ideal! Skoraj impozantno je število učenjakov, ki tvorijo prvo reprezentanco našega vseučilišča, saj je dokaz, da se je vzlic vsem vnanim oviram zarodila nam častna vrsta znanstvenikov, in zlasti, da je vzlic vsem zapostavljanju napredoval naš narodni jezik do višine in točnosti, ki jo zahteva vrhovni znanstveni pouk na vseučilišču. Nova doba ni nas našla nepripravljenih, pripravljali smo jo pa tudi v tem pogledu iz lastne zavesti in iz lastne moči!

Častitam gospodom na imenovanju. Obenem z narodnim idealom dosegli smo tudi svoj — osebni ideal. Ni si mogoče misliti lepšega poklica, kakor je poklic: posvetiti se svobodni vedi in jo tradirati, voditi podmladek svojega naroda in s tem narod sam do najvišjih kulturnih ciljev, odgojevati dozorel mladež v lastni materinski in za prve službe v državi ali svobodne poklice. Da bodo novoimenovani profesorji dosegli v tem smislu čim lepše uspehe, za to nam jamči njihov sloves in njih dosedanje delovanje.

Seveda pa gg. profesorji ne bodo takoj sedli za pognjeno mizo, to se pravi: zanje niso še pripravljene vabljive katedre, knjižnice, laboratoriji itd., kjer bi takoj lahko razvijali svoje pravo delovanje. Saj univerza sama skoraj še nima, kam bi položila svojo mlado glavo. Prve gospode profesorje same bode stalo še mnogo časa in truda, da vse pripravijo in uredijo, kar zahteva univerza že za svojo prvo gradnjo, začetni ustroj in uvedbo delovanja. Treba bo upraviteljske marljivosti, da se ta naš znanstveni čebelnjak priredi za satovje in med. Prepričani pa smo lahko, da bodo gg. profesorji izvedli vse to z isto energijo, s katero so se doslej posvečali svojemu delu, to iz ljubezni do stvari, do

ukazeljne naše mladine in do narodnega napredka. To realno pripravljane našega vseučilišča bode še prav posebno njih zaslužnje. Da bi jim vse to hitro šlo od rok in po sreči, s to željo pozdravljam še enkrat iskreno v imenu vseučiliške komisije in svojem imenu prvi naš univerzitetni svet. (Ploskanje.)

Tekom seje je podal g. predsednik dr. D. Majaron o sedanjem stališču vseučiliške komisije ter o bližnji dobi našega vseučilišča še nastopni ekspozice:

I.

Vseučiliška komisija je bila lani začetkom decembra ustanovljena v namen in z naloge, da sporazumno z narodno vlado vrši priprave za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Vseučiliška komisija se je sestavila iz zastopnikov poverjenstva za uk in bogočastje, iz domačih vseučiliških profesorjev in docentov ter delegatov naših akademskih strokovnih društev, odnosno korporacij.

Tako sestavljena komisija je bila poučena o težnjah narodne vlade, in o željah našega akademičnega razumnštva, ter je bila tudi v stanu proučavati in ugotavljati pogoje, od katerih v poglavitnem zavisi ustanovitev univerze vobče, in fakultet posebej, ki jih je bila komisija vzela kot iz kraja v svoj program, namreč: bogoslovne, modroslovne, pravne, medicinske in tehnične.

Po mnogih plenarnih sejah, v katerih so se vršile temeljite razprave, deloma na podlagi poročil subkomisij za vsako fakulteto, dospela je komisija začetkom aprila meseca do ugotovitve in operativ, ki so lahko služili odločilnim faktorjem za skrajšano rešitev prevažnega vprašanja o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani. Ta setev komisije in naše pokrajinske vlade je tudi zares padla na rodovitna tla, kajti ministrstvo za prosveto — tega ne moremo dovolj hvaležno poudarjati — je naše akte s posebno blagohotnostjo ocenilo, našim težnjam dalo povsem sankcijo in tudi ob krepkem sodelovanju naših narodnih predstavnikov in ministrov brzo poskrbelo, da je prišel načrt zakona o ustanovitvi našega vseučilišča nujnim potom do rešitve v Narodnem predstavništvu in potem do potrjenja po prestolonasledniku in regentu, katero se je bilo izvršilo že 23. julija, a se je moglo objaviti radi nastale vladne krize šele dne 23. pret. meseca.

Se je bilo počakati rešitve nadaljnjih temeljnih predlogov vseučiliške komisije, namreč imenovanja prvih profesorjev na vseh fakultetah, in tudi to se je izvršilo z ukazom prestolonaslednika od dne 31. avgusta.

S tem je dobila univerza v Ljubljani svoj zakoniti obstoj, pa tudi svoje zakonito predstavništvo. V Sloveniji, v Jugoslaviji se je pojavila nova juristična oseba, veličastna »univerzitas«, ki jo moramo v imenu kulture in naše bodočnosti pozdravljati sedaj, jo spoštovati in negovati vsikdar.

Vseučiliška komisija pa je spričo tega izpolnila svojo poglavitno nalogo in raziti se jej bo sedaj v zavesti, da je srečno dokončala težavno, a prelepo svoje delo.

II.

Vseučiliška naša stvar preide sedaj v roke zakonito postavljenim njenim varuhom, ki jim bode glasom člana 3 zakona o vseučilišču v Ljubljani poslovati, dokler se ne izdelajo specialni zakon in uredbe, povsem po zakonu in uredbah »o univerzitetu kraljestva SHS v Belgradu« (zakona z dne 27. februarja 1905 in 23. julija 1919).

Na tej podlagi je univerza v Ljubljani najvišje samoupravno telo za višjo strokovno izobrazbo in za pospeševanje znanosti (člen 1).

Univerza, sestojeca iz svojih učiteljev, slušateljev, uradnikov in služabnikov (člen 3), se upravlja sama sebe. Nad njo ima nadzorstvo zgolj minister prosvete.

Tudi v materialnem oziru je univerza samostojna pravna oseba in se vzdržuje ob državnih stroških po budgetu, ki se določa vsako leto, in poleg tega še z dohodki ustanov in drugih naklonitev (člen 2).

Univerza ima svoje organe, oblastva, to so 1. rektor, 2. dekani fakultet, 3. univerzitetni svet, 4. univerzitetna uprava, 5. fakultetni sveti in 6. univerzitetno sodišče (člen 7). Vse to si določa univerza sama.

Rektorja voli koncem vsakega šolskega leta univerzitetni svet, ki sestoji iz vseh rednih profesorjev univerze (člen 10). Rektor upravlja univerzo, jo predstavlja v javnosti in skrbi za red in administracijo (člen 8).

Dekana (starejšino) voli vsaka fakulteta izmed svojih rednih profesorjev za dobo enega leta. Dekani opravljajo posle vsak za svojo fakulteto in skrbijo predvsem za pouk in izpite (člen 9).

Univerzitetni svet obstoja, kakor rečeno iz rektorja kot predsednika in vseh rednih profesorjev. Njegova naloga je v poglavitnem: 1. voli rektorja, 2. sprejema ali zavrača profesorje, izvoljene po fakultetnih svetih, 3. predpisuje disciplinarni red za slušatelje in pravila o podelitvi državnih podpor dijakom, 4. posvetuje se o onih vprašanjih, ki se tičejo cele univerze (člen 10).

Univerzitetna uprava sestoji: rektor kot predsednik in dekani vseh fa-

kultet. Univerzitetna uprava vrši te-le poglavine posle: 1. razpolaga za svotami, ki pripadajo univerzi po državnem budgetu, in z vsemi drugimi dohodki, 2. vodi fonte univerze in pazi na njeno celo imovino, 3. skrbi za zgradbo in za prostore, ki so potrebni za pouk in razne zavode, 4. voli in predlaga ministru prosvete pisarniško osobje (člen 11).

Fakultetni svet sestavljajo vsi profesorji in docenti dotične fakultete z dekanom kot predsednikom. Fakultetni sveti vrše poglavitno nastopne posle: 1. sestavljajo program in razporedbo predavanj za vsak semester, 2. skrbijo za dopolnitev izpraznjenih stolic, predlagajo ministru prosvete spajanje in deljenje stolic in otvoritev novih stolic, 3. volijo in predlagajo ministru prosvete redne in izredne profesorje, toda potom univerzitetnega sveta, ki jih sprejema ali z motivacijo zavrača; volijo in predlagajo ostale učitelje, 4. odločujejo o prijavah strokovnjakov izven profsorskega zbora, ki bi želeli brezplačno in izredno predavati, 5. odločujejo o podelitvi naslova častnega doktorja, 6. odločujejo o razporedbi izpitov in o sestavi izpitnih komisij (člen 12).

Vseučilišče ima seveda svojo pisarno; vodi jo »sekretar«, ki mora imeti fakultetno naobrazbo, s potrebnim številom uradnikov. To osobje voli in predlaga ministru prosvete univerzitetna uprava (člen 13).

(Dalje.)

Reški dogodki.

Nov Nittljev govor.

Rim, 16. sept. (S.) Ministrski predsednik je v začetku današnje seje odgovoril na vprašanje Gaetana Moske po zadnjih vesteh iz Reke tako-le: Vlada je priobčila zbornici v sobotni seji vse vesti, ki jih je do tedaj dobila o reških dogodkih. Vse druge novosti je priobčila listom potom agencije »Stefani«. Vlada ni skrivala v sobotni seji svoje velike boli, bala se je predvsem, da bi zavezniki mogli misliti tudi samo za hip, da jim vlada ni prijateljski naklonjena (medklici in pripombe) in je smatrala za svojo dolžnost, da odstrani v tem oziru vsak dvom. Obstoje dolžnosti pravičnosti med vladami, ki se morajo vedno upoštevati. Njegove besede in njegovo vedenje v sobotni seji se morajo smatrati za posledico težke in iskrene skrbi, da bi se moglo tudi samo za hip smatrati, da se vlada sedaj ne drži svojih izjav in svojih obvez, ker se ve, kar se je reklo mnogim vojakom, ki so odšli v Reko, da se vlada strinja s tem činom. Bilo je potrebno,

vso svojo jezo, srd in sovraštvo, ki je prikipelo do vrhunca!

Konec podivjanosti! Tako bi mislil normalen človek. Kaj še! Ko naše vrste stoje tik pred glavnim vhodom na kolodvoru, tedaj mi nemo poda moja soproga, ki je stala tik ob cesti, mal zavitek. Kakor strela z jasnega neba zadoni grom, krik in vik in množica se vrže kakor razjarjen tiger na svojo ubogo žrtev — na mojo soprogo. Meni so v istem trenutku že iztrgali iz rok mali zavitek s klici in vpitjem, da je bomba notri. Vnel se je pravcati boj in pretep za zavitek, v katerem je bil samo majhen prigrizek. Mi smo morali na postajo, mojo ubogo ženo so pa divje nemške zveri napadle s kruto silo ter jo preganjale kakor kako izgubljeno ovčico. Ukradli so ji nov klobuk, raztrgali obleko, jo pretepali in opljuvali in obmetavali s pljunki in blatom, tako, da je bila kakor sirota zapuščena. — Nevede in nehoti se je rešila pod okrilje Mohorjevega doma, kjer jo je gostoljubno sprejel neustrašeni faktor gospod Kolenc. Iskrena hvala mu za to dobroto in žrtev.

Na postaji smo! Tam so nas zopet zmerjali uradniki in železničarji in celo ženskam so dovolili vstop, da so nas obmetavale in obkladale z najrazličnejšimi duševnimi cvetkami nemške kulture in izobrazbe.

(Dalje.)

LISTEK.

Narodni „Križev pot“ koroških Slovencev.

Piše: Dr. Val. Rožič.

(Dalje.)

Žalni izprevod se otvori. Najprvi korakaj ponosno naši vojaki. Za njimi — mi civilisti! Takoj zunaj vojašnice na ulici nas čaka nepregledna, sovražna nemška množica, nizki in visoki, bogati in revni, z eno besedo: vsa celovška nemška nacionalna zagrizenost, ves nasičen srd in strup germanski nas je sprejel s satanskim huronskim krikom in vpitjem, zasramovanjem in pljuvanjem: Pluj, Landesverräter, Leichenschänder, Faloten, Lumpen, Mörder, Hetzer, Gauner itd. (fuj, grdi izdajalci domovine, telesni onečaševalci, falotje, lumpje, hujskači, ubijalci, gaunerji itd.) Izbruhali so v nas ves zaklad nemških »epitetonornantia«, ki jih hrani nemški »kulturni« slovar. Množica se je udrla za nami po ulicah, vpila, kričala in nas obmetavala z najgršimi priimki, ki si jih more izmisliti razdražena, nahujskana bujna nemška fantazija. Poulična svojat se je zaganjala v nas, nam hotela iztrgati iz rok našo borno priljago, metala kamenje, pesek, blato v nas, da smo bili v veliki ne-

varnosti za življenje. Posebno se je odlikoval v metanju sam gospod stotnik Krasnigg — Košičev Pepček iz Svetne vasi. Njegovo kamenje je zadelo tudi mene, dr. Pirnata in g. Andrejša v nože oziroma hrbet.

Peljali so nas nalašč opoludne ko grede delavci in uradniki z dela domov. Vodili so nas skozi Pavličovo in kolodvorsko ulico, kjer je bila situacija že silno resna in naš položaj skrajno kritičen!

Zendarji so nas suvali, mesto da bi nas varovali, civilisti, uradniki in delavci so metali kamenje, pesek in blato v nas, vmes pa vpili kakor stari Germani, ki so šli v boj: Alle niederschiessen, aufhängen, alle niedermetzeln, die Bagage, die Veräter und Verbräher. — Pljuvali so in metali smrkel v nas, da smo bili kakor kaka posvalkana, umazana žival, ki se ravnokar dvigne iz blata. (Ničesar ne pretiram, še veliko huje, ne pisramnejše je bilo, česar se ne more popisati.) Križev pot po kolodvorski ulici se mi je zdel neizmerno dolg! Ni ga hotelo biti konca ne kraja. Po ulici vsa okna v stanovanjih odprta, iz oken zasmehljivi obrazi, pogledi in divje sramotilno vpitje ter žuganje z rokami. Isto je še v huji meri delala nas spremljajoča poulična druhal. — Zazrl sem v duhu tisto dobo slavne — a obenem tudi navse sramotne rimske zgodovine, ko so rimski triumfatorji pošiljali svoje premagance

»sub iugum« pod suženjski jarem. Tako je dne 3. maja triumfal celovski vsenemški ošabni Golijat, nad malim ponižnim slovenskim Davidom! Bil je zmage pijani in v veselju, ponosu in maščevalnosti so stopili na naš narodni tilnik, hoteč nas streti in zatreti — za vedno. »V treh dneh ne sme biti nobenega Slovenca več v Celovcu!« so vpili zmagoslavno — in skoro so se udeležile njih širokoustne besede. Poslali so nas skozi jarem javnega zasramovanja in zaničevanja, a naša srca, naš pogum ni klonil k tlom! Ubiti so hoteli naš narodni ponos, našo samozavest, ponižati so nas hoteli, da bi, oblateni z javnim zasramovanjem, zgubili svoj pogum in narodno zavednost. Toda dosegli so ravno nasprotno! — V duhu nas je spremljal pesnik S. Gregorčič ki pravi: (Na bregu.)

A stena skalna
ostane stalna,
in jaz se na robu ne ganem,
viharju kljubujem, ostanem!
Ko v steno valovje, usode vihar
ob me se zaganja;
a duh se ponosni ne vklanja!
Ti stréti me moreš, potréti nikdâ,
usode sovražne besneči vihar!

Prišli smo na glavni kolodvor. Še enkrat so nas nalašč ustavili in dali nahujskani množici priliko, da je izbruhnila iz svojega germanskega žrela na nas iznova

da se naredi tem govoricam na kratko konec, ker če so delale krivico vladi, so delale krivico vsej Italiji. Ministrski predsednik se veseli, da more ugotoviti, da zavezniške vlade ne le da niso protestirale, temveč da so izjavile, da je to vprašanje italijansko notranje vprašanje, ki ga bo morala rešiti odločno in s potrebno spravičnostjo Italija sama. To, kar so nekateri smatrali za pretirano strogost, to so zavezniški odobrili, ker so videli, da želi italijanska vlada ostati zvesta svojim obvezam. Tiste pa, ki so pretiravali in primerjali te dogodke z Garibaldijevimi slučajem, tiste opozarja, da je stal Garibaldi višje od vseh današnjih velikanih; on ni bil vodja redne italijanske vojske, temveč vodja prostovoljcev, ki so se prostovoljno zbrali in niso bili pod vodstvom častnikov kraljeve vojske. (Odobranje.) Opozarja, da je bil Garibaldi za rešitev domovine od italijanskih vojakov napaden in ranjen. Sedanja vlada ni zaslužila očitani, češ da je ukrepala nervozno in pretirano, kakor nekateri nevede, a drugi zlobno trde; postopala je ne samo zmerno, temveč celo popustljivo, kar se ji bo lahko enkrat tudi očitalo, toda naredila je samo svojo dolžnost.

Novih vesti nima. Vprašali so ga, kakšne ukrepe namerava ukreniti, in bujna domišljija prijateljev in nasprotnikov je že izmislila celo vrsto načrtov in činov, ki jih je vlada naredila ali jih namerava izvršiti. Resnica je edinole ta, da se je doslej omejila samo na to, da se posvetuje z generali in zaslužnimi osebami. Vsi, od generala Diaza do vojvode D'Aoste, so mu izrazili svoje globoko obžalovanje teh dogodkov, in vlada ni ukrenila ničesar, kar bi se ne strinjalo z mnenjem tistih, ki so imeli najkopičljivejšo odgovornost.

General Badoglio, kateremu vsa Italija priznava, da je eden tistih, ki so največ doprinesli v zmagi, je dobil nalogo, da ukrene, kar bo smatral za potrebno po svoji vesti kot vojak in državljani. Vlada ga bo podpirala. Padajo torej vse govorice, ki so jih razširili nekateri nevede, a drugi zlobno.

Ne bi imel ničesar več pripomniti, je nadaljeval Nitti, in čas za sodbo o teh dogodkih, morda ni tudi brez nevarnosti, toda obrniti se mora s prošnjo do poslancev in vseh tistih, ki lahko vplivajo na državo. Nasloviti hoče prijateljsko, da, očetovsko prošnjo tudi na tiste, ki so se med vojno borili za Italijo, naj ne naredijo ničesar, kar bi moglo uničiti delo, ki so ga ljubili in želeli. Naj poizkušajo z zmernostjo, z ljubeznijo do domovine, s samozatajevanjem in pokorščino, da ne ovirajo dela, ki tvorijo njihov in naš blagor. (Odobranje.) Ko je vzbujala kobaridska preiskava v mnogo državljanih čut strahu in groze, ker so se bali, da bi lahko zadela vojsko, se je on upal in je rekel, da je treba o tem razpravljati v parlamentu, ker bo vsaka častno izšla iz te razprave. Zborniška seja se je v soboto zaključila z glasovanjem, ki je v čast zbornici. (Odobranje.) Sedaj se mora obrniti še enkrat do vseh, v katere je zaupal, do bojnikov, do vseh tistih, ki so se borili, da jih prosi, naj podpirajo vlado v njenem delovanju, da se odvzame temu dogodku vsaka neprijetna posledica, predvsem pa, da vsi razumejo, da mora vsa Italija voditi v teh težavnih časih najstrožjo disciplino.

Italija se nahaja v težkem položaju; ta strašna vojna je zelo vznemirila vse duhove. Vsa Italija je nemirna: že nekoliko tednov je 400 tisoč delavcev v stavki, cele pokrajine so v stanju vretja in nasilja, cele pokrajine so polne strahu. Ministrski predsednik smatra, da je dokazal v najhujših časih, da ne pozna obotavljajanja in da zna ščititi javni red. Ni treba torej povečati teh težav; v tej uri morajo vsi pokazati nekoliko srca in treznosti, da se prepreči brezkoristno vznemirjanje duhov, v tem času moramo vsi pomagati pri reševanju teh vprašanj z najiskrenejšim čutom domoljubja in tudi s trdo voljo, da žrtvujemo del nas samih.

Ministrski predsednik je končno zagotavljal Mosco, da se bodo vse vesti, ki bodo prišle vladi, vsak dan priobčevale listom, tako da ne bo ničesar pritajenega. (Živahno odobranje.)

Mosca je vzel Nittijevo izjavo z zadoščenjem na znanje. Izjavil je, da so reški dogodki, gotovo proti volji voditelja, postavili vlado in državo v zelo težaven položaj, bodisi z ozirom na inozemstvo ali notranjost. Zaupa pa, da bo ministrski predsednik znal najti pot tudi iz te zagate. Zato pa morajo razumeti vsi, tudi voditelji in izvršitelji reških dogodkov, da je sedaj potrebna sloga. (Odobranje.)

Končno je Nitti odgovoril na vprašanje Raimonda Federzonija in Bedionija. Izjavil je, da je tudi on kot star

časnikar v principu proti vsakemu omejevanju tiskovne svobode. Čim je stopil na vlado, je odpravil cenzuro, ki je ostala v veljavi samo za priobčevanje napačnih vesti vojaškega značaja. Z ozirom na širjenje številnih vesti o reških dogodkih, ki so bile ali popolnoma izmišljene, ali pa zelo pretirane in so ogrožale državne interese, je ukrenil, da zaplenijo policijski uradniki ob izidu lista vse vesti o omenjenem dogodku, ki bi ne odgovarjale resnici. To njegovo naredbo so tolmачili nekateri uradniki v smislu preventivne cenzure, zato je govornik izdal okrožnico, s katero je pojasnil misel te naredbe.

Govornik je zaključil s toplim pozivom do časnikarjev, naj ne razširjajo takih vesti, ki bi lahko kompromitirale državne interese.

Raimondo je vzel to izjavo na znanje in je priznal, da ima vlada pravico ukreniti potrebne ukrepe, da listi ne razširjajo izmišljenih vesti o reških dogodkih. Smatra pa za potrebno, da vlada pojasni, v kakšni meri in pod kakšnimi pogoji se lahko vrši posredovanje oblasti pri potlačevanju tiskovne zlorabe. Pripomnil je, da se nastopa proti vestem o reških dogodkih tako strogo, medtem ko se je dovolilo razširjenje vesti o pogodbah z Avstrijo, ki bi bila, če bi bila resnična, za Italijo ponižujoča. (Pripombe.)

Ministrski predsednik mu je ponavljal, da ima neomejeno zaupanje v liste in da smatra, da mu ne bo mogel nihče očitati čina, ki bi dokazal nasprotno. Zaupa, da mu bodo časnikarji s svojim vedenjem olajšali vzdržanje tega velikega zaupanja v svoboden tisk in izjavlja, da so naredbe, ki so izdane oblastem, točne in da ne more priti do sploh nikakršnega nesporedaljenja.

Nato se je seja zaključila.

Položaj na Reki.

Rim, 16. sept. (Uradno.) Na Reki je položaj nespremenjen. Določena so bila potrebna zapretila in ukrepanja sklepi, da se zabrani vsakršna zveza z mestom. Resne vesti zagotavljajo, da število v mestu ostalih mornarjev ne presega 100 (?). Podadmiral Casonova, ki se je izkrcal včeraj, da poizkusi pomirjevalno vplivati in izločiti bolesne incidente, je bil nezakonito obdržan v mestu. Preteklo noč so skoro vsi karabinjerji, ki so se pokazali na Reki, zapustili mesto in se umaknili za premirno črto; vrnilo se je tudi okrog 60 bersaljerjev-kolesarjev.

Koliko čet je na Reki?

Trst, 18. sept. (Izvirno.) V nasprotju s poročilom »Agencie Stefania«, zagotavljajo poučeni tržaški krogi, da je D'Annunzio zbral na Reki okrog 20 tisoč mož.

D'Annunzio se ne umakne?

Trst, 18. sept. (Izvirno.) Poveljnik Reke Gabriele D'Annunzio, je izjavil v »Videti d'Italia«, da živ ne zapusti mesta, ako ne ostane laško. Isto je brezlično brzojavil v Rim.

Angleški in francoski poslaniki nista protestirala.

Rim, 16. sept. (S.) Uradno: Včerajšnji »Giornale d'Italia« piše, da sta angleški in francoski poslanik protestirala pri grofu Sforzi radi reških dogodkov. Vest je popolnoma izmišljena.

»Il Giornale d'Italia« postavljen na laž.

Rim, 14. sept. (S.) Ministrstvo za zunanje zadeve poroča: Vesti, ki jih je priobčil »Giornale d'Italia« od 5. sept. o izgrelih, izzivanjih in manifestacijah Srbov v Splitu, so, kakor je izjavil admiral Millo, deloma zelo pretirane, deloma pa sploh izmišljene.

Koroškim Slovincem!

Koroška deželna vlada zbira vse v koroški glasovalni pas pristojne ljudi, da jim zagotovi glasovanje v prid Nemške Avstrije. Zato je naša dolžnost, da se tudi naši ljudje, moški in ženske, ki imajo glasovalno pravico na Koroškem (t. j. da so 20. leto prekoračili in bivali 1. januarja 1919 stalno na Koroškem) nemudoma prijavijo, ter v dopisu na Narodni svet v Velikovecu naznamijo svoje krstno in rodbinsko ime, rojstno leto, kje so rojeni, kam pristojni, poklic in natančen sedanjí naslov.

Vso našo javnost prosimo, da pri tem delu pomaga.

Narodni svet za Koroško.

Poziv beguncem!

Sklenila se je velevažna begunska akcija za 25. septembra t. l. v Ptuj.

Naprosajo se vse vladne institucije, železnice in uradi, da gredo veliki akciji v vsakem oziru na roko, ker gre za naj-

aktualnejša vprašanja beguncev iz po Italijanih zasedenega ozemlja. Obenem se vabijo in pozivljajo vsi begunci in njih zastopniki kakor tudi legijonarji, da se v svojem lastnem interesu polnoštevilno udeležijo zborovanja, ki se vrši 25. sept. v Ptuj.

Pozivljajo se tudi vsa ona društva in osebe, katere sočustvujejo z obupnim položajem našega naroda, da po možnosti pripomorejo k uspehu tega podvzeta in ga v vsakem oziru podpirajo.

Začetek zborovanja ob 11. uri dop. v Mestnem parku v Ptuj. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu, ker politične razmere zahtevajo takojšnjih ukrepov.

Preskrba udeležnikov je v vsakem oziru zagotovljena. Železniška zveza ugodna, — opozarjamo, udeležence, da pogledajo v vozni red radi zveze v Pragerskem.

Do konstitucije stalnega Narodnega sveta za po Italijanih zasedeno ozemlje t. č. Narodni svet v Ptuj.

Dr. Jenko, t. preds. Bregant, tč. tajn.

Razna poročila.

Nemška Avstrija ni za trgovske pogodbe.

LDU. Praga, 17. sept. (ČTU.) Z ozirom na sporočila, da je Nemška Avstrija sklenila z različnimi državami trgovske pogodbe, pišejo češki listi: Avstrija, ki je kot ubog invalid prosila mirovno konferenco, naj ji olajša breme, in ki je trdila, da sama ne more živeti, nastopa naenkrat kot dobaviteljica ogromne množice stvari, ki jih sama nima in jih tudi sama ne izdeluje. Vse te stvari izvirajo večinoma iz Nemčije.

Vprašanje valute.

LDU. Rotterdam, 17. sept. (ČTU.) »Daily Mail« poroča iz Pariza: V krogih aliirancev se pojavlja vedno večje stremljenje, da bi se zavrglo valutno padanje nemških in avstrijskih vrednosti. Poročajo tudi, da se javnost močno peča z nizkim stanjem francoskega franka. Zahtevajo se energične odredbe, da se dvigne francoska valuta.

Pogajanja med Francijo in Italijo.

LDU. Lyon, 18. sept. (Brezlično.) Iz Rima se poroča: Začela so se preliminarne pogajanja za sklep delovne pogodbe med Francijo in Italijo. Zastopstvu Francije načeljuje francoski poslanik v Rimu, Barrere.

Poljaki in Nemci.

LDU. Lyon, 18. sept. (Brezlično.) Iz Varšave javljajo: V Torunju je dospelo več angleških častnikov, ki bodo nadzorovali pogajanja med Poljaki in Nemci. Predmet pogajanj bo, določiti modalitete, s katerimi naj Poljska prevzame v svojo upravo oni del Zahodne Prusije, ki ji ga prisojja mirovna pogodba.

Za preskrbo otrok.

LDU. Lyon, 18. sept. (Brezlično.) Iz Prage poročajo: Tu se je otvoril kongres ameriških komisij za preskrbo in varstvo otrok. Predvsem bo določil program za svoje delovanje v prihodnjem letu. Razprave bodo trajale najmanj 3 dni. Udeležili se jih bodo tudi zastopniki Čehoslovaške, Poljske, Jugoslavije, Nemške Avstrije, Finske, Litavske in Rusije. Ameriška misija preskrbuje dnevno samo v Pragi 50.000 otrok, širom vse čehoslovaške republike pa nič manj, kakor 400.000 otrok. Misija upa, da ji bo še to jesen mogoče sprejeti v svoje skrbstvo pol milijona otrok.

Davek na vojne dobičke v Bolgariji.

LDU. Lyon, 18. sept. (Brezlično.) Bolgarska mirovna delegacija je naslovila na mirovno konferenco noto, kjer dementira trditve, da je davek na vojne dobičke donesel dosedaj bolgarski državni blagajni preko 400 milijonov frankov ter da se bo ta vsota zvišala sčasoma na eno milijardo frankov. Po sodbi bolgarske delegacije donos bolgarskega davka na vojne dobičke ne bo presegal 200 milijonov levov, kar pri današnjem tečaju bolgarskega leva znaša komaj 40 milijonov frankov.

Politične novice.

Se strinjamo. Župan dr. Tavčar je v včerajšnjem »Slov. Narodu« pozval vse poročevalce in urednike listov, naj v interesu stvari pišejo o političnih dogodkih v Beogradu mirno in dostojno, da se ustavi zastrupljanje javnega razpoloženja. Rekel je med drugim: »V Beogradu se je dvignil zastor in pričel se je drugi akt. Kakor je videti, bo ta drugi akt nekaj posnetek prvega, samo da se hosta boj in pa prepriš se bolj poostrila, kar mora vsak rodo-

ljuben Jugoslovan obžalovati, in zopet je časopisje, ki neprestano vlija olje v plamen. Dasi vemo, da bo naš klic ostal klic v puščavi, ga vendar zopet in zopet ponavljamo: Poročevalci, uredniki listov, poročajte mirno in dostojno o tem, kar se godi v Beogradu, in pustite vse osebnosti pri strani, da hoste s tem splošni položaj zboljšali, ne pa zastrupljali! Zato bi bilo bolje, da bi bil naš včerajšnji članek »Za kulisami iz-ostal.« — Strinjamo se popolnoma s temi izjavami in predlagamo dr. Tavčarju, da zastavi svoje sile in svoj vpliv in povzroči v časopisih, ki mu so dostopni, stvaren in miren način poročanja; to bo zmanjšalo ostrino diskusij tudi v vseh drugih listih. Mi ga bomo podpirali.

»Narod« in belgrajski telefon. Zelo nervozno mora vplivati na »Narod«, če mu kdo spomni njegov belgrajski telefon. Sinoči se v celi dolgi koloni pere očitka, da bi bil minister dr. Kramer poročal »Narodu« na račun države. Za dementi je porabil celih 80 vrst, da podkrepi svojo in Kramerjevo nedolžnost. Poleg tega pa je v nadaljnjih 17 vrstah »dokazal«, da je »Slovenec« dobival poročila na račun države. Pripetila pa se mu je usodna neprijetnost. Naš belgrajski dopisnik, ki ne govori nikdar z druge številke ko s svojo številko 180, ni mogel — kakor običajno — več ur priti na vrsto. Izvedel je, da že dolgo govori dr. Kramerjeva številka z Ljubljano. Naš dopisnik, ki je tupatam hudomušen mož, se je dal zvezati z dr. Kramerjevo številko ter je vprašal, kdo je pri telefonu. »Narodov« poročevalec g. P. se odzove: »Tu ministrstvo za konstituantole, nakar naš hudomušni poročevalec odvrne: »Tu pa kabinet dr. Korošca. Me prav veseli, g. P.!« Nato ga je s priznanim ljubeznivostjo opomnil, da bi bil čas, da konča svoj »državni« govor. Potegnjeni »Narodov« poročevalec je nato hitro sklenil svoj govor. Tako je mogel naš poročevalec govoriti s »Slovencem« s številko 180, ki seveda ni številka dr. Korošca in ne kakega drugega ministra. Tako je stvar, ki dokazuje baš nasprotno, kar bi »Narod« rad dokazal ali utajil. Zato naj bi bil rajši molčal o tej zadevi, ki gotovo zanima najširše plasti našega troimenega in jedva ujedinenega naroda.

Nov način obrambe. Predvčerajšnjim smo napisali članek, v katerem smo podali karakteristiko slov. socialne demokracije in razmotrili nekatere »nedostatke« v tej struji. Včerajšnji »Napreje« ovrača naša izvajanja s tem, da uprizori grozovit napad na — dr. Šusteršiča. Mi, da smo ga do konca častili »in mu vsi, prav vsi vneto pomagali.« (Kako sta mu Krek in Korošec »vneto pomagala«, je vsem v svežem spominu.) Da bi »Napreje« dokazal, da sedanj »nedostatki«, o katerih smo pisali, v soc. dem. stranki ne obstojajo, je začel prebirati stare letnike »Slovenca«. »Prebirali smo te dni one letnike «Slovenca«, ki so zagledali luč sveta... Tak resen način debate si razlagamo tako, da se je »Napreje« zaljubil. Zaljubljen namreč v neki list iz Ljubljane. Ker ga ljubi, je prevzel tudi njegov način polemike. Ljubezen vse izenači.

Ustanovni občini zbor »Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo« dne 14. septembra 1919 l. v Ljubljani, je sprejel enoglasno sledečo resolucijo: Ministrskemu svetu Kraljevstva SHS, Beograd. Vlada naj podvzame kar najhitreje pri vladstih korake za vrnitev vseh jugoslovanskih dobrovoljcev, ki se nahajajo v Rusiji in Sibiriji, kakor tudi za vrnitev vseh jugoslovanskih vojni ujetnikov, ki se še nahajajo v Rusiji, Italiji, Angliji itd.

Francoski listi o reških dogodkih. Pariz, 15. septembra. Francosko časopisje obsoja skoraj enoglasno D'Annunzijevo čin, ki ga nazivajo »romantično podjetje«. Stališče, ki ga je zavzela italijanska vlada, je naredilo dčber vtis. Smatra se, da je ta čin povzročila razgretost pesnika; njegov pretiran nacionalizem ga je sklonil, da izzove na kakšen kričec način novo potrditev italijanstva mesta Reke. — »Petit Parisien« nacikava, da so desni in levi nacionalistični agitatorji podpirali D'Annunzija z namenom, da izzovejo padec vlade, ker se protivijo njenemu spravičljivemu stališču glede istranskega vprašanja. Čin se splošno obžaluje; med tem ko se proglašajo in hvalijo namen zavezniškega vrhovnega sveta, da se prav nič ne vtiika v te dogodke in da jih smatra za čisto notranje italijansko vprašanje, se z druge strani zatrjuje, da se je D'Annunziju posrečilo spraviti vlado v resno zagato. — »Journal« piše, da je D'Annunziju izvršil čin, ki mu je stal na srcu; sedaj bi moral uvideti, da bi imelo nadaljnje vztrajanje nasproten učinek. Nič bi ne bilo žalostnejše, nego omadeževati z nasiljem čin, ki je doslej ohranil plemenitost patriotizma. — »Petit Journal« priznava, da je D'Annunziju izkazal zavezniškom velike usluge, toda po premirju je napravil vsled svoje razgretosti napake, katerih največja je reško podjetje. Padla bi seveda nanj grozovita odgovornost, če bi vstrajal pri svoji napaki in žrtvoval človeške žrtve.

Dnevne novice.

— Slovenski civilni interniranci na Koroškem so izpuščeni in se vrnejo tekom današnjega dne v domovino, tako da dosepejo najbrže že jutri v Špilje.

— **Tabor v Dobrlivasi.** Narodni svet za Koroško priredi dne 28. septembra v Dobrlivasi, v središču lepe podjunske doline na Koroškem velik tabor, ki se vrši na obširnem dvorišču tukajšnjega benediktinskega samostana. Govorili bodo: g. predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo in Istro dr. J. Brejc, g. general Maister, poverjenik za uk in bogočastje g. dr. Verrhovšek, ga. dr. A. Piškernik, koroška narodna predstavnik g. Fr. Grafenauer in g. Fr. Smodej, podpredsednik slov. žiljaške zveze g. Mir. Krek ter predsednik »Orlovske zveze« g. revident Jože Pirc. Sijaj te narodne manifestacije bo znatno povzdignil tudi zlet celokupne »Orlovske zveze«, ki pride v soboto zvečer, dne 27. septembra s posebnim vlakom iz Ljubljane. Tabor se začne ob 10. uri dopoldna s slovesno sv. mašo v prostirski cerkvi v Dobrlivasi. Med sv. mašo in telovadbo igra godba gen. Maistra. Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo! Vabimo tudi brate iz Kranjske in Štajerske. Natančnejši spored se objavi v prihodnjih številkah našega lista. Prireditev je seveda nadstrankarska. — Narodni svet za Koroško.

— **Društvo inženjerjev** javlja odposl. k skupščini v Belgradu 27. in 28. t. m., da je minist. saobračaja naročil vsem direktorjem državne železnice, da izdajo brezplačne voznice. Iste izposluje društveni odbor. Upati smemo, da jih da tudi južna železnica. Prijavite udeležbo nemudoma odboru.

— **Z Jesenic.** V nedeljo 21. septembra se otvori v »Del. društvu« na Savi letošnja sezona. V kratkem predavanju se bo podal načrt za letošnje delovanje. Vsi društveniki, zlasti načelstva vseh odsekov se vljudno vabijo, da se tega večera gotovo udeležijo. Začetek ob 8. uri.

— **Gibanje med trgovskimi nastavljenici.** Položaj trgovskih nastavljenecv je postal vsled izkoriščanja od strani trgovcev popolnoma nevzdržen. Trgovski nastavljenici so bili do zadnjega časa nedozvetni za organizacijo ter niso imeli zadostnega poguma, da nastopijo za svoje opravilne zahteve. Toda plače 150 K na mesec brez hrane in stanovanja, so končno tudi med njimi zrevoltirale duhove in sedaj so trdno odločeni, da tudi oni za svoje pošteno delo zahtevajo in dosežejo tudi pošteno plačo, da jim ne bode treba iskati »postranskih zaslužkov« potom verženja itd. Upamo, da so gg. trgovci že davno uvideli, da leži vzrok, da se trgovina vrši več po kavarnah in gostilnah kakor v trgovini, v tem da trgovski nastavljenici niso v stanu izhajati s plačami, katere jim plačajo trgovci. Trgovski nastavljenici obojega spola hočejo živeti kot poštene ljudje, da ne bode več potrebno vsemu trgovskemu stanu na sramoto, konstatirati žalostno dejstvo, da se največ prostitutk rekrutira izmed prodajalk, blagajničark, kontoristinj itd., kakor se je konstatiralo na zadnji enketi o prostituciji pri deželni vladi za Slovenijo. Komur so znane »sijajne« plače recimo ljubljanskih trgovskih nastavljenk, katere v mnogih slučajih ne znašajo niti 200 K. se temu ne more niti čuditi. Kako naj pa se preživi 20 letno dekle, katero ne podpirajo starši, ob mesečni plači 150 K? Morda bi nam to razložili trgovci-milijonarji, kateri so gotovo precejšnji »Hungerkünstlerji«. Potrebna organizacija je postala tako nujna, da so se tudi trgovski nastavljenici otreli lastne brezbriznosti, ter se počeli združevati v stanovsko organizacijo »Zvezo trgovskih nastavljenecv na slovenskem ozemlju«, katera ima že danes razven Ljubljane organizirane skoraj vse večje kraje Slovenije. Da se izvede gibanje za zboljšanje položaja enotno in hkratu, vršila se bode prva vseslovenska konferenca trgovskih nastavljenecv v Ljubljani. Da se izvolijo delegati ljubljanske krajevne skupine za konferenco vrši v soboto, dne 20. sept. 1919 ob pol 20. uri člansko zborovanje ljubljanske krajevne skupine v restavraciji pri »Zlatorogu«. Polnoštevilna udeležba, dolžnost in nujna potreba. — Zveza trgovskih nastavljenecv.

— **Na novoustanovljeni meščanski šoli v Ljutomeru** se bodo sprejemali učenci in učenke v ponedeljek, dne 29. septembra od 9. do 11. ure dopoldne v nekdanji nemški šoli. Zahteva se s polvoljnim uspehom dovršeno 5. šolsko leto. S seboj je prinesiti krstni list in zadnje šolsko naznanilo. Po vpisovanju se vrši kratak sprejemni izpit. Informacije daje ravnateljstvo.

— **Vsi jugoslovanski dobrovoljci** iz Rusije, Amerike, Italije itd., naj pošiljajo odslej svoje dopise samo na naslov: tehnik Vladimir Svetličič, t. č. tajnik »Društva jugoslovanski dobrovoljci za Slovenijo«, Ljubljana, Šp. Šiška 181. — Kdor se še ni javil pri Brambnemu odseku Dravske di-

vizije za zemljišče, naj pošlje nemudoma gori imenovanemu svoj naslov.

— **Vpokojenici državnih železnic** nujno prosimo, da se merodajna oblast pobriga, da dobimo vendar enkrat toliko potrebne draginjske doklade, ki bi jih morali dobiti že 1. avgusta. Smo že zelo zabredli v dolgove. Prosimo nujne pomoči.

— **Opozorjamo še enkrat vse one akademike**, ki mislijo študirati letos na ljubljanski univerzi na ustanovni občni zbor Jugoslav. akad. podpornega društva v Ljubljani, ki se ima po zaključku beogradskega kongresa stanovskih organizacij konstituirati z vsemi sekcijami. Občni zbor se vrši v soboto 20. t. m. ob 10. uri v drž. obrtni šoli, II. nadstr., levo. — Akad. društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani.

— **Brzovlak Ljubljana—Dunaj.** Dne 20. septembra se otvori zopet brzovlakovni promet med Dunajem in Ljubljano in sicer odpelje prvokrat brzovlak št. 5 z Dunaja dne 20. septembra (odhod z Dunaja ob 20. uri 30 minut, prihod v Ljubljano ob 6. uri 53 minut) in brzovlak št. 6 iz Ljubljane dne 21. septembra (odhod iz Ljubljane ob 23. uri 40 minut, prihod na Dunaj ob 10. uri 20 minut).

— **Slov. planinsko društvo** naznana, da zatvori v soboto 20. t. m. v Triglavskem pogorju Vodnikovo koč. Marije Terezije koč in koč pri 7 jezerih. — Tudi koč na Mačinski planini pod Stolom je zatvorena.

Ljubljanske novice.

lj V uršulinskem samostanu v Ljubljani je 17. t. m. umrla S. Nikolaja, znana zamorka; pogreb bo v petek ob 2. popoldne.

lj **Vseučiliška komisija** ima svojo 19. redno sejo v soboto, dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne v deželnem dvorcu. Seje naj bi se udeležili gg. vseuč. profesorji polnoštevilno.

lj **Dramatična šola Ljudskega odra.** Danes zvečer (v petek) ob 8. uri zvečer se vrši pouk v dramatični šoli Lj. odra. Opozorjamo na to vse obiskovalce. — Vodstvo dramatične šole.

lj **Iz pisarne Ljudskega odra.** V nedeljo 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer se vrši repriža »Naše krvi«. Vsem gđnam igralkam in g. igralcem v znanje! — Vodstvo »Ljudskega odra«.

lj **Repriža »Naše krvi«.** Ljudski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer F. S. Finžgarjevo ljudsko igro. »Naša kri«. Vstopnice za reprižo se dbe v predprodaji v soboto v trafikah gospe Modic v Kopitarjevi ulici poleg prodajalne K. T. D. (preje H. Ničman), in v soboto večer od 6. do 8. ure ter v nedeljo od 9. do 12. ure v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu (I. nadstropje.)

lj **Hrvatski koncert v Ljubljani.** Jugoslovansko akademsko društvo »Tomislav« v Varaždinu, katero si je s svojimi sijajno uspešnimi koncerti pridobilo častno mesto poleg kluba »Lisinski« v Zagrebu, priredi dne 23. septembra v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« koncert. Društvo je nastopilo prvič v Sloveniji letos v Rogoški Slatini, kjer je vzbudilo silno oduševljenje radi sijajno izvedenih točk in je na zahtevo občinstva moralo koncert ponoviti. Posebno pozornost so vzbudile pesmi iz varaždinskega okraja, katere je vglasbil njihov odlični dirigent dr. Ernest Krajsnik.

lj **Pričetek šolskega leta 1919-20 na obeh manjšinskih šolah v Ljubljani.** Na obeh mestnih manjšinskih ljudskih šolah ljubljanskih prične se šolsko leto 1919-20 v sredo, dne 24. septembra 1919, s priporočanjem sv. Duhu in v četrtek, dne 25. septembra z rednim šolskim poukom. Vpisaval se bo v torek, dne 23. septembra 1919, od osmih do dvanajstih dopoldne v šolskih prostorih na sv. Jakoba trgu št. 2. v pritličju. — Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se načelno odklanjajo. — Podrobnosti se poizvedo pri šolskem vodstvu ob vpisavanju.

lj **Osrednje društvo natakarev** ter hotelskih, gostilniških in kavarniških uslužbenecv v Ljubljani priredi v soboto, dne 20. t. m. ob pol 20. uri v vseh prostorih Narodnega doma svojo veselico. Svirala bo vojaška godba pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Vspored je zelo zanimiv ter nudi p. n. občinstvu mnogo zabave in smeja. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor. 5484

lj **Mesarski pomočniški zbor v Ljubljani** se bo zopet sestal v nedeljo, dne 28. septembra t. l. ob 10. uri v mali dvorani Mestnega doma. Dnevni red bo sledeči: Izvolitev odbora; slučajnosti. Mesarski pomočniki, v Vašem interesu je, da pridete polnoštevilno! — Andrej Marčan, t. č. načelnik mesarske zadrage v Ljubljani.

lj **Vojno milo na A izkaznice ubožne** akcije se bode delilo vsem zamudnikom le še v soboto dne 20. t. m. ob 8. do 11. in od 2. do 5. ure pri Mühleisnu, Dunajska cesta. Vsaka oseba dobi dva kosa vojnega mila in plača le 10 vin. za režijske stroške.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

NEWSPER PAVLOVIČEV POGAJANJ.

Belgrad, 18. sept. »Politika« poroča: Predsednik začasnega narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič je bil sinoči na dvoru in obvestil prestolonaslednika Aleksandra, da se ni mogel sporazumeti z načelniki vseh strank glede sestave koncentracijskega kabineta. Danes se bodo nadaljevala posvetovanja na dvoru. Verjetno je, da bodo danes pozvani na dvor Protič, Drašković in Pribečević.

STALIŠČE POSAMEZNIH STRANK.

Belgrad, 18. »Politika« poroča: Včeraj je dr. Pavlovič ponovno poizkušal, da se sporazume z načelniki strank, ki so v opozicijskem bloku, toda to mu ni uspelo. Radikalci vztrajajo na svojem prejšnjem stališču, da ne vstopijo v nobena pogajanja, dokler ne pridejo v Belgrad Pašić, dr. Trumbić in dr. Smolaka. V radikalnih krogih verujejo, da bo končno poverjena Pašiću sestava kabineta. — Narodni klub je mnenja, da je treba najprej čuti Pašića in dr. Trumbića o zunanjem položaju, nakar naj bi se šele pričela reševati kriza. Narodni klub želi, da bi se poverila sestava novega kabineta radikalcem. — Načelnik kluba neodvisnih radikalcev M. Trifković je izjavil dr. Pavloviču, da bi bilo potrebno poveriti Protiču sestavo kabineta. — Stojan Ribarac je izjavil, da je njegova skupina za koncentracijski kabineta. Njegova skupina ne more stopiti v nobena pogajanja za sestavo nove vlade, v kateri bi bili bratje Marinkoviči. — Dr. Medaković je izjavil, da je potreben koncentracijski kabineta in da bi bilo potrebno, poveriti mandat za sestavo vlade starim radikalcem. — »Politika« končuje: Dr. Pavlovič je vložil svo dobro voljo, da pride do sporazuma med sprtimi strankami in da se deželo izvleče iz krize, v katero je bila vržena pred 50 dnevi.

SEJA OPOZICIJSKIH STRANK.

Belgrad, 18. septembra. Danes dopoldne ob 10. uri so imeli zastopniki opozicijskih klubov skupno sejo, na kateri so izmenjali svoje mišljenje glede trenutnega položaja. Ugotovilo se je, da še do danes ni službeno razglašeno, ali se je ostavka Davidovičevega kabineta sprejela ali ne. Tudi ni bilo službeno objavljeno, da je dobil dr. Pavlovič nalog, da ustavi nov kabineta. Ta nejasnost politično stanje le otežuje. Seje so se udeležile vse opozicijske skupine, med katerimi sicer ni nobene organizacije, ampak jih zbližuje trenutno le sedanjí politični položaj.

PROTI PARLAMENTU.

Belgrad, 18. sept. »Pravda«, demokratski list, ki daje ton vsej demokratski žurnalistiki v Belgradu, pozivlje belgrajske meščane, naj se dvignejo proti parlamentu.

PRIHOD NAŠE DELEGACIJE IZ PARIZA.

Belgrad, 18. sept. »Tribuna« poroča: Težkoče, nastale v kraljestvu SHS, vprašanje manjšin na ozemlju bivše Srbije in Črne gore, je dovedlo do demisijske Davidovičevega ministrstva. Prestolonaslednik Aleksander je pozval Pašića in dr. Trumbića v Belgrad, da konfirirata z voditelji strank. Delegata sta skupno z dr. Smolako in dr. Ribarjem odpotovala snoči iz Pariza. V njihovi odsotnosti bo poslanik Vunič v načelstvu jugoslovanske mirovne delegacije nadomestoval Pašića.

IZ FINANČNEGA MINISTRSTVA.

Belgrad, 18. sept. Ker je finančni minister dr. Veljković obolev na vnetju čreves, ga nadomestuje minister za javna dela, prejšnji malo zmožni minister za promet Valović. Finančno ministrstvo je s tem žalibog zopet ovirano v svojem poslovanju.

PROMET Z INOZEMSTVOM.

Belgrad, 18. sept. V ministrstvu za trgovino bo osnovan oddelek za izvoz in uvoz, čegar načelnik bo dr. Slokar. Centralna uprava za promet z inozemstvom bo izvršilni organ tega oddelka.

LJUDSKA STRANKA V DALMACIJI.

Split, 18. septembra. V nedeljo je bil shod ljudske stranke župe Bajukić pri Sinju. Skupščini je prisostvovala cela župa.

STAVKA BANČNIH URADNIKOV.

Zagreb, 18. sept. Stavka bančnih uradnikov se nadaljuje. Ker so prokuristi na strani bančnih ravnateljstev in ker je dosti stavkolomcev, so bančni uradniki zaprosili pomoči pri tipografski organizaciji. Danes je tipografska organizacija izjavila listom, da tipografi ne bodo tiskali nobenih oglasov, vesti ali člankov, ki bi bili naperjeni proti bančnim uradnikom. Dasi stoji ves zagrebški tisk na strani bančnih

uradnikov, vendar bodo listi in zagrebški časnikarji protestirali proti kršenju svobode tiska ter bodo odbili zahtevo po uveljavljanju cenzure tipografov. Današnji listi niso ničesar objavili, niti za stavko, niti proti stavki. Jutri bo konferenca lastnikov tiskarn in novinarskega društva, na kateri se bo določilo stališče napram temu vprašanju.

NERED NA HRVAŠKIH ŽELEZNICAH.

Zagreb, 18. sept. Na južnem kolo-dvoru v Zagrebu stoji okoli 500 vagonov, napolnjenih z blagom. V Sevnici stoji mnogo vagonov, ravnotako v Mariboru. Poleg tega je napovedanih okoli 5000 vagonov iz Nemške Avstrije. Vsled postopanja državne železnice, ki živi še danes v spominu z južno železnico, in posebno vsled neodgovornega dela in postopanja glavne carinske uprave v Belgradu ter njenih »sposobnih« uradnikov Zimitričevića in Božića je došlo do tega, da je popolnoma ustavljen trgovski promet z Zagrebom. Včeraj popoldne je bila v zagrebški trgovski in obrtni zbornici konferenca z zastopniki južne železnice iz Ljubljane o tem vprašanju.

REŠKI DOGODKI.

Reka, 18. septembra. Brigada »Regina Elena« blokira Reko s kopne strani in ne prepušča v mesto nobenih živil. Z gladom hočejo prisiliti upornike k predaji.

D'ANNUNZIO SE NE UKLONI.

LDU Berlin, 18. sept. (DKU) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Svarilo minist. predsednika Nittiya v reški zadevi je zelo malo pomagalo. Vse vojne ladje, ki se nahajajo v reški luči, so se pridružile D'Annunziju. On sam je na naznanilo, da se on in njegovi pristaši smatrajo kot pobegli k sovražniku in da se bo tudi v tem zmislu proti njim postopalo, odgovoril z opazko, da je tako postopanje infamno. Dejal je, da se bodo njegovi vojniki borili za Reko do zadnjega diha.

SPOPAD MED NEMCI IN ITALIJANCI.

LDU Celovec, 18. sept. (DunKU) Iz št. Vida ob Glini javljajo: V noči od ponedeljka na torek je prišlo v Beljaku do obžalovanja vrednih dogodkov. Koroški vojak, ki se je povrnil iz ujetništva, je ošel na cesti v spremstvu italijanskega vojaka se izprehajajočo deklico in jo hotel dejansko napasti. Italijanski vojak je deklico branil, kar je dalo množični povod, da se je zbrala in nastopila proti italijanskemu vojaku. Prišla je italijanska patrulja, koroškega vojaka aretirala in ker je množica nastopila tudi proti italijanski patrulji, rabila orožje. Nastalo je streljanje, pri čemer je bilo pet oseb ranjenih. Ker je razburjenost naraščala, je prosil beljaški župan italijanskega mestnega poveljnika, da aretiranegega vojaka izpusti. To se je zgodilo in vojak je prevzel nato mestna policija. Po prizadevanju župana in drugih javnih činiteljev vlada v Beljaku zopet red. Koroška deželna vlada te dogodke globoko obžaluje in je izdala najstrožje odredbe, da se preprečijo.

Orlovski vestnik.

Orlovska prireditel v Ježici se vrši v nedeljo 21. t. m. Ker bo to zadnja letošnja prireditel ljubljanskega okrožja, se vabijo vsi bratski odseki, da pokažejo uspehe letošnjega dela. Udeležbo je obljubilo tudi tukajšnje pevsko društvo »Zora«, ki razpola za izvrstnimi pevskimi močmi. Sprejem gostov, ki pridejo z D. M. Poljsko godbo, bo ob pol 2. uri na Dunajski cesti. št. Vid pri Stični. Sestanek fantov-Orlov se vrši v nedeljo 21. t. m. po deseti maši. Vsi fantje, ki se zanimajo za Orloste dobrodošli! Iz Ljubljane pride referent za Dolenjsko br. dr. Franc Kržan in načelnik Orlovske Zveze brat Pavle Kržan ter par drugih bratov. Na svidenje! Tudi Dolenjska mora vstati!

Celje. Celjsko okrožje Orla ima v nedeljo, dne 21. septembra 1919 v dvorani pri belem volu okrožna seja. Seje se morata udeležiti po dva zastopnika od vsakega telovadnega odseka. To velja tudi za odseke, ki so delovali že pred vojno, a še sedaj ne delujejo ter za vse na novo ustanovljene i. dr. Ker je seja zelo važna, prosimo polnoštevilne udeležbe. Na zdar! Celjsko okrožje Orla.

Udeležnikom tabora v Dobri vasi. Prijava so končane, glede od torka naprej došli prijav bo odločalo predsedstvo O. Z., vpoštevali se bodo v prvi vrsti telovadci. Udeležiti se zamorejo pa tudi sedaj še drugi, če plačajo polovično vožnjo (50 K) in 10 kronski prispevek. Legitimacije se začno razpošiljati v torek na odseke. Iz Ljubljane odhajamo v soboto ob tričetrt na enaist dop., vračamo se v ponedeljek ob 5. uri zjutraj. Naraščati ni prinuščen

na tabor, Orlov v civilni obleki ne moremo sprejeti. Prispevek po 10, oziroma 20 kron je poslati do te sobote O. Z.

Tabor v Ločah na Koroškem se vrši v nedeljo, 28. sept. 1919. O. Z. je sklenila, da povabi gorenjske odseke na ta tabor radi cenejših vožnje in boljših železniških zvez. Iz Ljubljane odhaja v nedeljo posebni vlak ob 5. uri zjutraj. Legitimacij ni treba. Ugodnosti za Orle iste kakor v Dobri vasi.

Orel na Ježici praznuje to nedeljo, 21. septembra 10 letnico svojega obstoja. Ljublj. okrožje priredi ob tej priliki

javno telovadbo na Ježici. Zbiramo se ob pol 1. uri pri cerkvi sv. Petra, odkoder odkorakoma skupno z godbo proti Ježici. Orli, Orlice in naraščaj! V nedeljo na Ježico!

Predsedstvena seja O. Z. se vrši v ponedeljek 22. t. m. Društveni red: Tabor na Koroškem. Na zdar! Predsedstvo.

Prosveta.

pr **Finžgarjeva »Veriga«** v tržaškem gledališču. V tržaškem gledališču so

igrali kot prvo predstavo v letošnji sezoni Finžgarjevo igro »Veriga«. »Vsa naša bol tiči v njej,« piše »Edinost« v poročilu. »Le malo »Verig« se reši tako srečno, kakor je rešil Finžgar svojo.« Kljub temu, da je odšlo mnogo dobrih igralcev iz Trsta, je bila predstava vseeno na višku in častitati moramo onim, ki niso zapustili naših ljudi ter jim nudijo tolažbe in kulture. Kot drugo igro so igrali »Nelly Rozier«.

pr **Nova slovenska drama.** Mladi istrski slovenski pesnik Milan Kuret, ki je pred kratkim izdal zbirko svojih

pesmi: »Jeklena maska«, je spisal svojo prvo dramo: »Marko Markovič« v štirih dejanjih. Snov je realistična, vzeta iz istrskega narodnega življenja in je polna dramatične sile. Pisatelj je bral svoje delo nekoč prijateljem v Trstu in ga misli izročiti v kratkem Narodnemu gledališču v Ljubljani v uprizaritev.

pr **A. L. dr. Gančević: Francoska slovnica za Jugoslavena.** Ta precej obširna, 188 strani obsega slovnica je izšla v Splitu v Leonovi tiskarni in stane 10 kron.

Pozor! V četrtek 4. septem. je pustila neka gospodična v vlaku 35 a v vagonu 2. razr. zavitek not. Vljudno se prosi tisti, ki je note našel, da jih odda v upravi lista ali pa jih pošlje gđ. Eli Eiselt, poštini oficijantini v Celju.

Soba z dvema posteljama se išče. Ponudbe se prosi na upravo tega lista pod šifro »SOBA«.

Srednje veliko posestvo v ljubljanski okoličnici, ki se nahaja v dobrem stanju, leži v ravnini in je v bližini vode. se kupi. Ponudbe se prosi na upravnishvo lista pod šifro »Kmetija«.

Proda se: kurljiva kopalna banja, gramofon s 25 ploščami, kakor tudi nekaj pohištva. Rimska c. štev. 10. II. nadstr. na desno.

Konservatoristka (učiteljica) išče primerno stanovanje, kjer bi ji bil eventuelno na razpolago dober klavir. Ponudbe pod »K. K.« na upravo tega lista.

Konjski blapec se išče. Oženjeni imajo prednost. Plača po dogovoru, prosto stanovanje in kurjava, tudi nekaj polja. Žena dobi pri graščini vsaki dan zaslužek. Vprašanja na oskrbnishvo graščine Slatna p. Smarno pri Litiji.

Posilježnica, inteligentna in dobro srčna se išče za starejšo gospo, ki bo leha na mrtvoudu. Navedena mora biti ravniati z bolnikom. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro »M. G. K. 100.« 5468.

Učenec 18 let star želi vstopiti v manufakturno trgovino, najraje na Gorenjskem ali Štajerskem. Naslov pove upavnishvo lista pod štev. 5518.

Lepa vila z vso opremo v bližini Ljubljane je naprodaj. Ponudbe na poštini predal 162.

Dekle iz dežele se sprejme v pouk v kuhinjo, ravno tu se sprejme prosta hišna za takoj. Grand Hotel »TRIGLAV,« Bohinjska Bistrica.

Pisalni stroj z lepo vidno pisavo in slovensko tastaturo se takoj proda v pisarni Gledališka ulica št. 7, III. Oglasiti se med 3.—6. pop. —

Trstje (štorje) se dobi v vsaki množini Ljubljana, Jernova ulica št. 11.

Krava-mlekariča je naprodaj. — Pogledati je: Cesta v mestni log štev. 31.

Motorno kolo tvrdke »Neckarsulm« 2 1/2 P. S. dobro ohranjeno, se takoj proda na Sv. Petra cesti štev. 22, v trgovini.

English lessons.
Miss Farler will give lessons in October.
Dunajska cesta št. 25.

Ponudba.

En do dva vagona Ia malinovcev umetno s saharinom oslajen z izvoznim dovoljenjem, z ali brez kompenzacije točno dostavljen.

Išče se.

Prosimo protiponudbo za vagon izvoznog dovoljenega Ia fižola, svežih jajc, krompirja, prašičeve masti in bučnega olja. — Trgovska uvozna družba F. Betz & Co., Bruck ob Mur. Naslov za brzojavke: Verteidigungsgesellschaft Betz. Telefon št. 33.

POZOR!

Prodajam 4 prošice 6 mes. stare, 7 prošic 9 tednov starih, 1 prošico z 8 prošic. Tovarniška kazina, Jesenice, Gor.

Lepo črno letošnje
brinje
oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta štev. 2.

Kupim več vagonov raznega sortiranega
SADJA

Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosi

Fr. Sirc, Kranj.

Prosim tudi za ponudbe suhih gob in vseh drugih deželnih pridelkov.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma **J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.**

Kupi se vsaka množina
bukovih in hrastovih dro, bukov. oglja in tesan les.
Množina in cene je v ponudbah označiti,
Mašenšek M., Maribor.

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

Plača po dogovoru. Župni urad Sela nad Skofjo Loko. 5515

KROMPIR,

pšenico, rž, oves, fižol itd., prodaja na debelo po ugodnih cenah Franc Majdič, Kranj, trgovina z deželnimi pridelki. 5439

Razpisuje se služba

organista

v Trzinu. Letna plača 2400 K s prostim stanovanjem. Nastop takoj. Prednost imajo tisti, ki so zmožni voditi godbo. Oglase sprejema župni urad v Trzinu.

GOSPODIČNO

k troje otrokom v starosti 5, 9, in 11 let za poučevanje nemškega in francoskega jezika, mlado energično moč. Cenjene ponudbe na nasl: **Iv. Reitter, železarna, POŽEGA.** 7420

Odvetnik

Dr. Viktor Sušnik

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v **Pliberku, Guštanjska cesta štev. 7.**

Koncipijenta,

po možnosti s substitucijsko pravico sprejme odvetnik **dr. Jos. A.T. omšič** v Ljubljani.

V Ljubljani se vrše odslej naprej **vsako prvo in tretjo sredo v mesecu na sejmišču poleg klavnice**

veliki živinski semnji

za govedo, konje, prašiče in drobnico. Prvi semenj se vrši prvo sredo oktobra, to je 1. okt. 1919

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 13. septembra 1919.

Banatsko moko

prodaja v komisiji, dokler traja zaloga. samo na cele vreče, »BALKAN« trg. šped. in kom. del. dr. Ljubljana, Dunajska c. 33.

V ponedeljek dne 22. septembra

v skladišču R. Ranzinger cesta na južno železnico št. 7

javna dražba razl. mobilje

Kupci so prijazno povabljeni.

Rogaška Slatina

Tempel vrelec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje. —

Styria vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd. —

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice. —

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna, mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

Ravnateljstvo in uradništvo Podružnice kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani javljata pretužno vest, da je njih spoštovani tovariš, gospod

RIKARD WILKE

ravnatelja namestnik menjalnice Stefansplatz kreditnega zavoda za trgovino in obrt na Dunaju

dne 17. septembra tega leta nenadoma preminul. Blagopokojniku, ki je vrsto let deloval pri naši ljubljanski podružnici in si stekel za naš zavod izrednih zaslug, ohranimo časten spomin.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1919.

Županstvo občine Bloke javlja pretužno vest, da je njen dolgoletni obč. tajnik, gospod

Alojzij Sojer

danes zjutraj ob 6. uri po dolgi mučni bolezni, s tolažili sv. vere preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v petek zjutraj dne 19. sept. t. l. ob 8. uri dop. iz hiše žalosti št. 14 v Novivasi na pokopališču k sv. Mihaelu pri Fari. Naša občina ohrani blagopokojniku trajen spomin.

Županstvo Bloke, dne 17. sept. 1919.

IV. MODIC, župan.